

K 7780
1

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ხოსე მარტი

კუგა ყვავილები

საქართველოს კვ ტკ-ის გამომცემლობა
თბილისი — 1974

საქართველოს
საქართველოს

საქართველოს

კუბელი ხალხის ეროვნულ-გამათავისუფლებელი ბრძოლის მაგიანეში თავფურცელი ეთმობა რევოლუციონერისა და დემოკრაგის, სახალხო ბელადისა და თავგანწირული მებრძოლის, კუბის თავისუფლებისათვის ბრძოლაში გმირულად დაცემული დიდი პოეგის — ხოსე მარგის სახელს. კუბელი ხალხის დიდი გამათავისუფლებელი ომი (1894-1898) ხოსე მარგის სახელითაა განათებული.

თავისუფლებისათვის ბრძოლის პათოსი გამსჭვალავს ხოსე მარგის მთელ ცხოვრებასა და შემოქმედებას. „თავისუფლება... ეს განლავთ მოვალეობა ბრძოლისა სხვის გასათავისუფლებლად“. ამბობს ხოსე მარგი.

ლ. ი. ბრეჟნევის უკანასკნელ ხანს კუბაში მეგობრული ვიზიგით ეროვნისა და ხოსე მარგის სახელობის ორდენით მისი დაჯილდოების შემდეგ განსაკუთრებით გაიზარდა ინტერესი კუბის ამ დიდი პოეგის შემოქმედებისადმი. ვფიქრობთ, ხოსე მარგის პოეგურ ნაწარმოებთა წინამდებარე თარგმანები ნაწილობრივ მაინც დააკმაყოფილებს ამ ინტერესს.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

სოსე მარტი

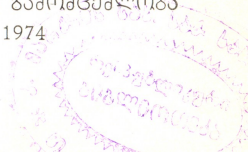
კუგა ყვავილებში

ღირიკა
რეაბე დეძსაღ

თარგმნა
მურმან ლეგანიძემ

საქართველოს კვ ცკ-ის გამომცემლობა
თბილისი — 1974

И (куб)

86—1

მ 338

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

© საქ. კვ ცკ-ის გამომცემლობა, 1974. (თარგმანი)

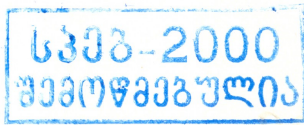
Типография изд-ва ЦК КП Грузии.

Тбилиси, ул. Ленина, 14.

0744—038

М ————— 86—74

М—606 (02)—74

* * *

ვთქვათ, დღე დაუდგა ლეობარდს ავი, —
კლდის შეიფარებს ნაპრალი შავი,
მე ჩემს მეგობარს შევეფარები —
ღმერთო, მიცოცხლე
მეგობრის თავი!

თუმც კი გეიშას, ჭკვაზედ რომ შეგშლის,
სამშვენისები ცხრა უდგას ვერცხლის,
რის სამშვენისი, რა სამშვენისი,
რის ოქრო-ვერცხლი
მეგობარს შეცვლის!

საგვარეულო წიგნი აქვს ბარონს,
ჩიტს ფრთები აქვს და იმ ფრთებით ხარობს,
მე — მექსიკაში მყავს მეგობარი,
ეს ჩემი გული —
მეგობარს კმარობს!

ბატონ პრეზიდენტს აქვს მამულები,
 ყოვლი სიკეთით სავსე რომ არაა, ^{არაა}
 აქვს სრა-სასახლე, ჰყავს მსახურები, ^{მსახურები}
 ჩემი სჯობს მისას —
 მყავს მეგობარი!

* * *

ესპანეთს არაგონია,
აქაც ის არი — გულში!
გულშია იგი — ლომებრი,
მხნე, მამაცი და ურჩი.

იტყვიან: ქედუხრელობა
და სიმხნე ტურფა მხარის
ვით ჩაეტია ერთ გულში,
ანუ რა გული არის?!

ესპანეთს არაგონია,
არაგონია — გულში,
ვისაც ეს არა ჰგონია,
მინდა მას ვუთხრა ყურში:

ჰყვოდან ტურფა ხეობა,
თვისი სიტურფით მკლავდა,
იქ შემეყვარდა მე ქალი,
იქ მეგობარიც მყავდა.

იქ, ხეობაში ხალხია
ფხიზლად გარს უვლის მიწას,
ეთამაშება სიკვდილს
და თავის რწმენას იცავს.

თუ გული კისერში მოჰყავს
თვითრჯულ, თავნება მეფეს
და თუ ბაჟს მეფის კაცები
მთლად უნამუსოდ კრეფენ.

თოფს ხელს დასტაცებს ბატურრო,
მტერს იარაღით ხვდება
და ნამუსიან ბრძოლაში
ნამუსიანად კვდება.

მიყვარს მტვრიანი მთა-ბარი,
ებრი — მღვრიე და ურჩი,
პადილია და ლანუსა
და პილიარი ლურჯი.

გინდ ესპანეთში ყოფილა
და გინდ კარიბის პირას,

ის მიყვარს, ვინაც ტახტიდან
დააყირავებს ტირანს...
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მიყვარს ჭიშკარზე ჩუქურთმა,
ეზო ჩეროთი სავსე,
ნავთსაყუდართან გემები,
შორს მონასტერი მთაზე.

ვერ დავივიწყებ ვერასდროს,
ზედ ვაწერ გულის ფიცარს
არაგონს, მიწას ესპანურს,
ჭრელ, ყვავილოვან მიწას,

სადაც ყარიბად მივლია,
ჭაბუკი ვიყავ სადაც,
სადაც ცხოვრების ყვავილმა
გაშლა

პირველად სცადა.

* * *

ტირანზე ამბობ?

კი, ბატონო, ზიზღით დათვერი,
აგინე, თათხე,

არ გამოგრჩეს რამე ტირანზე!

მონის, ჩაგრულის

მძვინვარებით თქვი ყველაფერი,
სამარცხვინო ბოდს

გააკარი, თუნდაც ყირაზე!

ტყუილზე ამბობ?

ქვემძრომობა რომელსაც ჰკვებავს?!

მის სიმუხთლეზე,

სიმდაბლეზე, ჩუმაღ მტრობაზე?

თქვი, კი, ბატონო,

თქვი ტყუილზე, რამდენიც გნებავს,
თქვი ყველაფერი

ტყუილზე და უმართლობაზე!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

რაო, ქალზე თქვი?

მოწამლული რომც იყო ქალია,
მიტოვებული

და გაცვლილიც რომ იყო სხვაზე,
არ გამოიჭრა,

არ გამომჭრა კისერი დანით,
მოკვდი და სიტყვა

არ წამოგცდეს აუგად ქალზე!

იქ, სადაც სისხლისფერია
მთებში დაისი ქოხთან,
ეს სიზმარივით ზღაპარი
სინამდვილეში მოხდა:
გვატემალელი გოგონა
სიყვარულისგან მოკვდა.

თეთრი შროშნები უბეში,
ლურჯი ზამბახი გვერდით...
წევს აბრეშუმის კუბოში,
ვემშვიდობები სევდით...

...დიდხანს ელოდა დანიშნულს
სატრფო ნაზი და კოხტა,
ვაჟმა გასცვალა სხვაში და
ის — სიყვარულით მოკვდა.

ჭირისუფლები მღვდელმთავარს
ამოსდგომიან მხარში,
მიცურავს კუბო ხალხის და
ჭრელი ყვავილის ზღვაში.

...შინ ვაჟი ცოლით დაბრუნდა,
ქალს — გულში ტყვიად მოხვდა,
ეწვია, ნახა, დარწმუნდა
და... სიყვარულით მოკვდა.

...ვკოცნი გაყინულ წარბ-წამწამს,
ვაი, რა ფრთხილად ვკოცნი!
ვაი, რარიგად მიყვარდა
იგი — ტურფა და ნორჩი!

...დილით იპოვეს იქ, სადაც
მდინარე ტინებს ლოკდა,
თქვეს: გაცივდაო! — ო, არა,
ის — სიყვარულით მოკვდა.

სალამოს მწუხრში საფლავთან
მიჭვრეტენ მგლოვიარეს. —

თეთრ ქოშებს როგორ ვუკოცნი
კუბოში მწოლიარეს... ზიზღიერებს

...როცა დაეშვა ჯანლი
და მოსახდენი მოხდა,
დავემშვიდობე გოგონას,
ვინც სიყვარულით მოკვდა.

კუბა ყვავილებში

თქვენ არ გაჰკნებით,
ო, იებო, ყვავილნო მინდვრის,
მიგიღეთ, როცა
უცხო ცისქვეშ ვიყავ ყარიბად...
თქვენ დამიბრუნეთ
მე სამშობლო, ვფიცავარ სინდისს,
და ჩემს ხსოვნაში
თქვენ ჭკნობა ვერ შეგეპარებათ!

ორი სამშობლო

ორი სამშობლო მაქვს ბოძებული:
პირველი — კუბა, მეორე — ღამე.
ან, იქნებ, ერთში ორთავეს ვხედავ,
იქნებ ერთია — ღამე და კუბა!
როგორც კი ცაში ოქროს ტახტიდან
გაღმრთაყენებს მზე დიდებული,
გაღმრთაბრძანებს თვის ბრწყინვალეხას, —
ვითარცა ტურფა ქვრივი მწუხარე,
პირშებურვილი შავი ვუალით,
უტყვი, უთქმელი და თავდახრილი,
ამელანდება მიხაკით ხელში,
აღიმართება ჩემს თვალწინ კუბა.
მთრთოლვარე ხელში ვცნობ უცხო ყვავილს,
მეწამულ ყვავილს — სისხლისფერ მიხაკს —
და გულის ნაცვლად ანაზღად მკერდში
ვგრძნობ ყრუ, საოცარ სიცალიერეს.

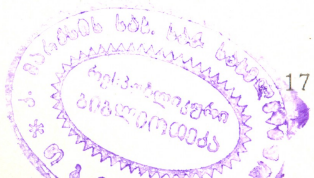

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

დროა დავტოვო ქვეყნიერება!
 ზედგამოჭრილი არის ეს ღამე
 „მშვიდობით!“ — ერთი სიტყვის სათქმელად,
 ოღონდ შუქია ხელისშემშლელი,
 შიგდაშიგ შუქი და კაცთა ხმები...
 მაგრამ უეცრად, თითქოს დროშაა,
 რომელიც მარად ბრძოლისკენ მიხმობს,
 აბრიალდება აისი წითლად.
 ფანჯარა! უმაღლ საჩქაროდ ვალეებ!
 ვიწროა ბინა, ველარ ვეტევი.
 სისხლისფერ მიხაკს მიგლეჯ-მოგლეჯს,
 როგორც ღრუბელი ცისკიდურს ავსებს,
 ჩაივლის ჩემს წინ მდუმარე ქვრივი —
 კუბა —

პირველი სამშობლო ჩემი!

2. ხოსე მარტი.

ეროვნული

ჩემი კაბალერო

დიღ-დიღობით ჩემი ბიჭი,
მკვირცხლი ბიჭი, ფიცხი ბიჭი,
ჩემი კაბალერო,
დიდი კოცნით მალვდიებდა —
ლბილი კოცნით, თბილი კოცნით —
ჩემი კაბალერო!

მკერდზე გადამაჯდებოდა,
აღვირივით დასწვდებოდა
ჩემს თმებს კაბალერო!
სიხარულით დათვრებოდა,
თან დეზს მცემდა, თან მღეროდა:
„აჩუ! აბა რერო! —

დეზი ისე ლბილი ჰქონდა,
ფეხი ისე ტკბილი ჰქონდა,
ვაი, საყვარელო!

რანაირად ხარხარებდა,
რანაირად მახარებდა
ჩემი კაბალერო!

რანაირად იცინოდა,
რანაირად ვბავშვდებოდი,
ახლაც ყურში ჩამწკრიანებ
იმ სიცილის ექოვ!
ტუჩზე ერთად თავსდებოდით,
ერთ კოცნაში თავსდებოდით
კაბალეროს ორო თოთო
ტიტლიკანა ფეხო!

ფრთოსანი თასი

ვინ, ვინ დამასწრო, ვინ ნახა თასი,
რომელმა ნახა ფრთოსანი თასი?
ვინ დამასწრო და რომელმა ნახა
გასაოცარი ფრთოსანი თასი?
მე გუშინ ვნახე ფრთოსანი თასი,
წმიდათაწმიდა რამ ჯილდოს მსგავსი;
ფრთა გაშალა და ის იყო, უნდა
აფრენილიყო ამაყად ცაში,
მე დავაკონე მას ბაგე მაშინ,
წამით შეყოვნდა ზეციურ გზაზე...
ო, შენი კოცნა იყო ის თასი,
გასაოცარი ნექტარით სავსე.

მახსოვს საღამო, გიშრის ნაწნავებს
შლიდნენ ეს ჩემი თითები ნაზად,
შენც უხვი იყავ იმ სიყვარულში
და კოცნას კოცნით მიხდიდი ასად.

ქართული
ლიბრერი

ჰაერი იყო სუფთა და წმინდა
იმ სიყვარულის კვალად და მსგავსად
შენც მეხვეოდი იმ სიყვარულის,
კარგო, პასუხად, ჯილდოდ და ფასად.
შორს იყო ჩვენგან სამყარო ვრცელი,
მისი ხმაური ჩვენს მიღმა დარჩა,
არსად — იმისი შური და მტრობა,
მისი ველური ყიჟინი არსად!
თასი კი... თასი ცად მიფრინავდა,
ცად მიიწევდა ფრთოსანი თასი
და მასთან ერთად მეც ვლალდებოდი,
მეც ვმალდებოდი იისფერ ცაში.
და ვსვამდი ხარბად საამო ნექტარს,
სიცოცხლე იყო იმისი ფასი...
ო, სიყვარულო, შენ ხარ სრულყოფა,
შემოქმედების შენა ხარ არსი!..

იცის, რკინეულს გასჭედავს მხოლოდ,
როცა მჭედელი რკინას ხელს ჰკიდებს,
ოქრომჭედელსაც ერთი ნიჭი აქვს —
ტვიფრავს ოქროზე ვარდებს და ჩიტებს,

ხოლო შენ სხვა ხარ, ხარ ერთადერთი
 ყოვლისმომცველი და მეტიც კიდევ
 ო, სიყვარულო, შენი ნიჭია,
 რომ ერთი კოცნა სამყაროს იტევს!

მელიტინა ასკეიტინას

ო, მელიტინავ, დაო,
თვლემენ ტყეები ბნელში
და რა იქნება იყოს,
მითხარ, იმაზე ტკბილი,
ვიდრე — სინათლე ტევრში,
მზის ჩამოხედვა ტევრში
და დაბადება ტყეში
პირმშვენიერი დილის?!

თავდაპირველად ტყე
ზურმუხტია და სძინავს,
რა გაიღვიძებს ტყე,
თრთის, სიხარულით ღელავს,
და ჰა, ამოდის მზე,
ტყე ოქროსფერად ბრწყინავს,
როგორც საყვირთა ჯღრღე
ცეცხლმოდებული ელავს,

ერეკლესული
წიგნობა

მზეა გასარკულ ცაში,
 მზე ადგას კუბის კორდებს,
 მოგორავს ოქროს დისკო,
 მოაფრქვევს ცეცხლის ჩანჩქერს;
 კუბა ულრანი ტყეა,
 მზე მისწი-მოსწევს ფოთლებს,
 მზე მისწი-მოსწევს ტოტებს —
 კუბის ულრანებს ჩასცქერს.

მაშინ შორეულ მთაზე,
 ზედ ცისკიდურთან, მალლა,
 ზედ ცის გუმბათქვეშ, მალლა,
 სიტყვა ეძლევა საყვირს,
 და სჭექს მხნეობის წამლად
 საყვირი იგი ახლა
 და იმეორებს ტევრი
 ოქროს საყვირის ძახილს.

ჩემი კუბაა — ეს ტყე,
 ეს მოღუშული ტევრი,
 ეს სევდიანი ტევრი,
 მწუხრის ბინდი რომ მოსავეს,

მაგრამ თენდება უკვე,
მოვა სინათლე ბევრი,
მზემ შეაწითლა ზეცა,
პირველი სხივი მოჩანს.

ხოლო კუბა თუ ტყეა,
მაშინ შენი ხმა წმიდა,
შენი წკრიალა ხმა,
ო, მელიტინავ ჩემო,
ის საყვირია სწორედ,
რომ მოიჩქარის ციდან
და განთიადის მაცნედ
ტყე-ტყე წკრიალებს ქვემოთ.

* * *

მწუხარებს სული მარტოეული,
წუხს, რომ ერთი დღეც თვალს მიეფარა,
დღე მიიწურა ღამით ძლეული,
თვალს მიეფარა და გაგვეპარა.

ახლა საღამო გვპირდება მეჯლისს,
ამბობენ, ვნახავთ მშვენებას ზღაპრულს,
ცეკვას, რომელიც ჭკუაზე შეგვშლის,
და მოცეკვავე ესპანელ ქალწულს.

აქ ტკაცუნობდა ფრონტონზე დროშა,
კარგია, დროშა რომ აღარ მოჩანს.
რომ არ მოეხსნათ ის დროშა მართლა,
გავქვავდებოდი ბოღმისგან კართან.

აჰა, სტუმარი მობრძანდა ეტლით ^{ფრინველნი}
 გალიციიდან, თქვეს, იგი გახლდათ; ^{ბიზლიჩიშვი}
 ქედმაღალია, ფერმკრთალი, თეთრი,
 სიცრუე —

ციდან დაეშვა ნაღდად.

წითელი პლაშჩი, ამაყი თავი,
 ტორეადორის ბერეტი თავზე;
 ჰგავს ის ლევკოის, საოცარ ყვავილს,
 ქალწული ტურფა და ეშხით სავსე.

გამოკრთა წარბი ხმალივით მჭრელი,
 დიაცის მზერა ვნებამ დანისლა,
 გულს ცეცხლი ეცა — მარტივით ჭრელი
 და ცვალებადი მავრის ქალისა.

სიმებს აწყობენ, ჩააქრეს შუქი
 და ჰა, მუსიკის ირგვლივ ქარია...
 ანდალუზიურ ქარიშხალს ცეკვავს
 ქალი კი არა,
 წმიდა მარიაჲ.

გაშალა ხელი, მოშვილდა მკლავი
გადააქნია ამაყად თავი,
ბეჭზე მოიგდო მოხდენით შალი
და როკვით დასძრა ვნებათა ზვავი.

როკავს და ქუსლით კეპავს იატაკს
და დაუნდობლად თავისას ითხოვს,
ეშაფოტია ეგ იატაკი —
კაცთა გულებით ფენილი თითქოს.

ნათდება ჟინით თვალები ქალის,
თვალებში შუქი ენთება ლხენით
და შავ-წითელი ფოჩები შალის
დაჰქრის და ქალწულს დაჰყვება ფრენით.

სცენის სიღრმისკენ ისკუბა უცბად,
წელში გადატყდეს ლამის ქალწული, —
და ცეცხლოვანი შალიდან უმაღ
კვლავ გამოცურდა თეთრად ჩაცმული.

გადაპობია დაქანცულს ბაგე
და სანთელივით ნელინელ ქრება;

მისუსტდა, დაცხრა და იატაკზე
ქუსლის კაკუნიც თანდათან ცხრებოდა

დასწვდა, მოხვეტავს იატაკს შალი,
კვლავ მოიხურა ბეჭებზე ახლად,
თვალმიხუჭული და ეშხით მთვრალი
ნიავექარივით სცენიდან გაქრა...

ოჰ, წარმტაცია ქალწულის ქროლა
და ცაში ფრენა, შენი კვნესამე...
მაგრამ დაცხრი და გაბრუნდი, სულო,
და შენს კუთხეში
შენთვის ეწამე!

ხმას არ ბავილებ

ვიქნები ჩემთვის,
ვიქნები ჩუმად,
ჰო, ჩემთვის ჩუმად!
ხმას არ გავილებ!
დე, ნუვინ იცის,
რომ ისევ ვსუნთქავ,
ნუ იცის მხარემ,
რომ მისთვის ვკვდები!
მე მხოლოდ მისთვის
ვცხოვრობ ამ ქვეყნად,
რომ ველი საათს,
როცა შევიძლებ
მოვემსახურო
საყვარელ კუბას...
მე ვკვდები ჩუმად
და მომაკვდავი

გემსახურები
სამშობლო მხარეს
ათასჯერ უკეთ,
ვიდრე ცოცხალი, —
ვისი ცდა არის
მოსძებნოს ხერხი,
თუ ვით უკეთ
თვისი მამული
მიართვას მსხვერპლად
საძულველ მომხდურს,
განართხოს მტვერში
ღუშმანის ფერხთით.

* *

როცა გმირები მიღენიდნენ
მტერს მამულიდან,
როცა გმირები მტერს გაქცეულს
კვალდაკვალ სდევდნენ,
წმინდა ქვრივებო, წმინდა ტაძრებში
წმინდა ფსალმუნთა გალობითა
და მოთმინებით

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

თქვენ შეიძელით
ლუკმა პური გეშოვათ
და გაუზარდეთ
ობლები გმირებს...

ვისაც არ ახსოვს ეს ამბავი —
არამზადაა!

მაგრამ ათასჯერ არამზადა
უფრო ის არის,
ვინც თავის მამულს
გადამთიელს დღეს ხელში აძლევს.

* * *

ცხოვრება — ხან ტკბილი, ხან მწარეა,
აყაყანებული ბაზარია;
ბაზარში ჭაბუკისთვის მზემ გამოაშუქა
და ცრემლი — მარგალიტი აჩუქა.

დიდხანს დარაჯობდა
თრთოლვით და კანკალით,
დიდხანს არ ხარჯავდა საოცარ მარგალიტს,
მაგრამ სიყვარულის ამოტყდა ქარბუქი
და გამოეთხოვა მარგალიტს ჭაბუკი.

და ზღვაში ჩაუვარდა ცრემლი—მარგალიტი
და ტალღამ ჩაყლაპა ცრემლი—მარგალიტი
და ჭაბუკს სინანულმა გულში გაურბინა —
მარგალიტს ამოღება დაუპირა...

მაგრამ ზღვამ მიუგო ხარხარით:
„შენი მარგალიტი აქ არის,
აწ ვერცა ამას დაიბრუნებ,
ვერც ახალს იშოვი მარგალიტს!“

ჩემი უფლისწული

სპარსელებს მბრძანებლად
შაჰი ჰყავთ გოროზი,
ბნელ ჰუნებს მბრძანებლად
მეფე ჰყავთ ზვიადი,
იბერიელებს მეფე ჰყავთ ზრდილი,
ხოლო საერთოდ —
ყვითელი მეფე,
ყვითელი ღმერთი, ყვითელი ოქრო
მბრძანებელია ადამიანის!
უბედურია ძე ადამისა
და მისი მოდგმა მბრძანებელთ ხელში!
მე სულ სხვა პრინცის შევიქენ მონა,
მე სულ სხვა პრინცის ვასალი გავხდი:
ის ფუნჩულაა, მკირცხლი და ანცი,
ტიტლიკანა და ჩამრგვალებული;

ის, საყვარელი, კოცნით მავსებს და
 სამაგიეროდ ხარკსა თხოულობს
 სიყვარულს,
 ზრუნვას
 და მოფერებას!..

ო, შვილო, ჩემო, შენ ხარ ის პრინცი!
 ო, პირმშოვ ჩემო, სადაც წახვიდე,
 ვით მბრძანებელმა გარდასულ დროთა,
 აწ ნანგრევებად შეთენილ ქალაქთა,
 გადაშენებულ მოდგმათა, ტომთა,
 თან წარმიტანე მშობელი მამა,
 სადაც წახვიდე, მიახლე თანა,
 მიახლე, დაე, შემეხოს ხშირად
 ეგ შენი მძლავრი სამეფო კვერთხი.
 დაე, ერთგული შენი მსახური
 შენი მირონით ვიქნე ცხებული,
 ო, უფლისწულო!

დავრჩები სანდო ფარად შვილისთვის,
 არ შევუდრკები ცხოვრების მორევს,
 მკერდით დავხვდები ტალღების გრიალს,

მოკვდები,
მაგრამ გაგიყვან გზაზე!
მაგრამ თუ, შვილო, ყვითელი ჯოჯო,
ყვითელი მეფე ღმერთად იწამე
და მეუფება შენც სცანი მისი,
მაშინ

სჯობს მოკვდე შენც ჩემთან ერთად!
ბიწიერებას, ჭუჭყს, სიბინძურეს
უდგე მსახურად შენ, ჩემი შვილი?
არა,
არა ღირს სიცოცხლე მაშინ!

* * *

თეთრი ანაგვირილები
გორა-გორა ჰყვავიან,
ქვეყნად გაზაფხულია და
მზის სხივების ხვავია.
იქ, სად მდელი შარიშურობს
და რძისფერი ველია,
საროსტანა დანიშნულებს
ჭაბუკები ელიან.

შეფრთხილდნენ ოლე-ოლე,
ფრთა გაშალეს ჩიტებმა,
გაზაფხულს და კაცის იმედს
უგალობენ დიდებას;
გასცქერიან მინდვრის ბილიკს,
რათა თეთრად ჩაცმულებს
თვალი თავის დროზე მოჰკრან
საპატარძლო ქალწულებს.

ჩრდილში მიეშურებიან,
ჰა, დაწყვილდნენ წყვილები
ჩურჩულებენ ალერსით და
თავს ახურავთ ჩრდილები.
ერთუროს რას არ ჰპირდებიან,
სცილდებიან დროებით,
მეტის ლხენით შეხვდებიან
გაისს საბედობები...

მხოლოდ იმ ერთს,
მხოლოდ იმ ერთს,
შავგვრემანს და ეშხიანს,
ჭაბუკს, ტკბილად რომ იცინის
და თვალებში ცეცხლი აქვს,
ვინ, ვინ იცის, რომ ოცნება
მას არ აუსრულდება:
წავა, სატრფოს ვერასოდეს
ვეღარ დაუბრუნდება.

კეთილო პედრო!

კეთილო პედრო!

კმაყოფილი არა ხარ ჩემით
შენ იმის გამო,

რომ დავდივარ გაუპარსავი
და, წინააღმდეგ

საზოგადოდ არსებულ წესის,
მხრებამდე მწვდება

გამვეებული უწესოდ თმები.

ვერაგ ჩრდილოეთს

უსაქმური აგდიხარ ლეში,

მოყირჭებული

ვაქვს ყოველი სიამე ხორცის,

გარს გახვევია

გამომთვრალი ხასები, პედრო,

და უდარდელად

ასწევ ხოლმე დროდადრო ჭიქას,

ქართული
ენების
სამეცნიერო
ცენტრი

მაგრამ შიგ

არა მათრობელა პუნში ქაფქაფებს
არამედ ოფლი,

სისხლთან ერთად, შენი მონების!

ვარ უთვისტომო,

ვარ უთქმელი და ფერმიხდილი,

ჩემი ვახშამი —

გახლავს პურის ნატეხი ხმელი
და გულს მიმიძიმებს

ერთადერთი ზრუნვა და ფიქრი:

თუ როგორ, რა გზით

მონობისგან ვიხსნა მაშვრალი,

ხოლო შენ —

შენი უსირცხვილო უქმად გდებისგან.
გამოგიტყდები

გულახდილად

და გეტყვი, პედრო,

არ გამაჩნია

ამ სულს იქით გროში — კაპიკი, —

ოფლიან ხელში

დაუდევრად ჩავუდო დალაქს.

10 ოქტომბერი

ახლა ოცნება,
აღსდგა ჩემი სამშობლო მხარე,
მშობელი კუბა,
მისი ხალხი ქედგაუხრელი;
სამას წელიწადს
დამპყრობელის გვედგა უღელი,
სამას წელიწადს
ვიტანჯეთ და ცრემლები ვღვარეთ.

შორს, ესკამბრიის
ჭიუხებში ბრძოლაა ცხარე,
წყალუხვ, ჭალარა
კაუტომდე ისმის ქუხილი,
ცახცახებს მტერი,
უსაზღვროა მისი წუხილი,
თავსლაფდასხმული,
შერცხვენილი ქვითინებს მწარედ.

საქართველოს
საბავშვო ლიტერატურის
საქართველოს

ძალმომრეობის
დასამარდა დიდება ძველ
ახალ ბრძოლებში
წილად ერგო სირცხვილი მწველი —
და ჰა, მონობის
საძულველი დაემხნენ ბჭენი.

მილეწ-მოლეწა
ბორკილები, განფანტა ჯანლი,
თავისუფლების
გზას დაადგა მშობელი ხალხი —
ახდა, აღსრულდა
უწმინდესი ოცნება ჩვენი!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

აბღაღა

(დ რ ა მ ა ლ ე ქ ს ა დ)

მოქმედი პირნი

აბღალა.

ესპირტა, აბღალას დედა.

ელმირა, აბღალას და.

სენატორი.

მრჩეველნი, მეომარნი და სხვანი.

მოქმედება სწარმოებს ნუბიაში

ბამოსვლა. I

ს ე ნ ა ტ ო რ ი

ღირსო ბელადო! ტირანი გულქვა
უახლოვდება ჩვენს მშობელ ქალაქს,
გვიახლოვდება და გვემუქრება,
რომ, თუ არ დავერით
უსიტყვოდ ფარ-ხმალს,
მყის ნაცრად აქცევს ქალაქის კედლებს,
გვითვლის —

ქვას ქვაზე აღარ დატოვებს.
მოქრის არაბულ ფეხმარ ცხენებზე
ამხედრებული მისი ლაშქარი,
გააფთრებული მისი რაზმები
ჩვენს დასალაშქრად მოიჩქარიან.
უმრავლეს ქვიშის ხალხი ჰყავს ტირანს,
აღურიცხველი პრიალებს შუბი
და შემხედვარე შუბების ტევრის
თვით ძალა მძლავრი
თრთის და კანკალებს.

ველად უთვლელი კარავი დასცა,
 ქალაქის კართან ბანაკობს მტერი
 და თავგასული გვითვლის ამაყად:
 დავნებდეთ,
 ვეყმით საძულველ ტირანს
 და ვცნოთ უსაზღვრო ძალაუფლება
 ჩვენ მისი ყველგან და ყველაფერზე —
 ცეცხლთა ცხოველთა, ჰაერთა, წყალთა,
 და ხმელთა ზედა.

ა ბ დ ა ლ ა

მაშ, შეუთვალეთ, რომ ერთ ნუბიურ
 მახვილზე, ვეჭვობ, მას ოცი ეყოს!
 სცადოს ჰაერზე გაბატონება,
 დაეპატრონოს ნუბიურ ჰაერს!
 ცეცხლი კერაზე თვითონ გვინთია,
 ცეცხლი კერისთვის გვჭირდება თვითონ!
 ძვირად ვაფასებთ ნუბიურ მიწას,
 მისი ფასია —
 წითელი სისხლი!

ხოლო წყალი კი... ჩვენს მდინარეებს
ის მიუმატებს
საკუთარ ცრემლებს!

ს ე ნ ა ტ ო რ ი

ჰოი, მამაცო მხედარო, გირჩევ,
უმჯობესია დამშვიდდე, დაცხრე.
გადამთიელის კადნიერებას,
მედიდურობას და გულზავობას
დახვდა ნუბიის ხალხი ამაყად
და საკადრისი გასცა პასუხი.
მაგრამ მუქარაც ბარბაროსისა
არ დარჩენილა ცარიელ სიტყვად,
ესეც იცოდეთ, მომხვდური უკვე
დაეპატრონა ნუბიის სოფლებს,
ურცხვი, მუხთალი და ულმობელი
ქალაქის კართან ბანაკობს მტერი.

ა ბ დ ა ლ ა

რაო, ეგ რა თქვი?

ჰოი, ბელადო
და წინამძღვარო ნუბიის ლაშქრის,
შენც უწყი, წყდება მამულის ბედი,
შენც უწყი, დგება მრისხანე ჟამი:
დე, აღიმართოს შუბები მაღლა,
დე, აღიმართოს
დე, აფრიალდეს დროშები ცაში!
გასწი, აბდალავ,
იცოდე კარგად,
უნდა დააცხროს სამშობლომ მტერი
და მისი სისხლი ანთხიოს ველად
დე, სპარტასავით აღსდგეს ნუბია!
ჰოი, აბდალავ,
მოვსულვარ მისთვის,
რომ დაგავალო ხალხის სახელით.
გულქვა ტირანზე შურისძიება;
დაძრულა იგი მშობელი ხალხის,
ნუბიის ხალხის ამოსაწყვეტად;
მოვსულვარ, გთხოვო მამაც ნუბიელს,

უსაიდლო ველად მამულის ლომებს,
წარუძღვე ომში
სამშობლოს. ლაშქარს.

ა ბ დ ა ლ ა

მე თანახმა ვარ.

— ქვა უნდა ჰქონდეს

კაცს გულის ნაცვლად, — გითხრას უარი.

მწამს, მომყვებიან გმირი სარდლები,

უმამაცესნი მამაცთა შორის.

ხელყო ნუბია მხეცმა ტირანმა,

ხალხს შეუგინა თავისუფლება

და ბრძოლის ველზე ჩვენ გავსწორდებით!

ვინც ნუბიაში დაბადებულა,

ის ნუბიისთვის სიკვდილსაც შეძლებს,

მოვკვდებით მისთვის მამულიშვილნი.

უკანასკნელი წვეთი სისხლისა

და ამოსუნთქვაც უკანასკნელი,

ეს ჩვენი სიმხნე, ეს ჩვენი ძალა,

ჩვენი სიცოცხლაც —

მხოლოდ ნუბიას!

ხალხს გადაეცით: ბრძანებს მამული,
 მაშ, გადავეშვათ მხარდამხარ
 ტირანს აცნობეთ:
 რა დროს ძილია,
 დარაზმოს ხალხი,
 ფეროს მახვილი,
 ალაპლაპოს შუბები მზეზე..
 მაგრამ ახსოვდეს, რომ მზეზე მეტად
 ჩახჩახებს ქვეყნად, ბრწყინავს, ანთია
 თავისუფალი და მძლავრი გული!

ს ე ნ ა ტ ო რ ი

მამაცო! შენით ამაყოფს ხალხი,
 ხარობს მამული!

ყ ვ ე ლ ა ნ ი

ვა'შა აბდალას!

(სენატორები და მრჩევლები გადიან).

გამოსვლა II

ა ბ დ ა ლ ა

ო, დაჰკრა ჟამმა! ბოლოს და ბოლოს
დასწვდება ხელი, ჩაბლუჯავს მაჯა,
აპრილებს ზეცაში მახვილს,
და დაუნდობელ ბრძოლის გუგუნში
გამაფრენს ცხენი მამულის მტრისკენ
და შუბლს შეამკობს დიდების დაფნა!
ვიხსნი სამშობლოს თავისუფლებას,
ხალხს ავაშორებ მონობის უღელს.
ავი ტირანი, მოსული სამტროდ,
მუხლს დამიკოცნის, მთხოვს შებრალებას,
ხოლო ლაჩარნი, ვინც შემწედ ჰყავდა,
რა გვიხილავენ, თახსირნი სულით,
დაემხობიან ჩემს ფერხთით კვნესით,
მიწას დაჰკრავენ გარეცხილ შუბლებს.
და ველი იგი, სადაც ტირანი

გვიხმობს, გვიყივის,
საბრძოლოდ გვიწვევს,
მისი 'შერცხვენის გახდება მოწმე.
თავისუფლება შეარცხვენს მჩაგვრელს,
გაძრისყიდის ჩაგრული სირცხვილს.
დაძკრობო ბილწო, შენი შერცხვენის
და აღსასრულის ჩამოჰკრა ჟამმა,
ვერც მუქარით და ვერც ძლიერებით
ვერ აღუდგები ნუბიელთ სიმხნეს.
ძოხა ნიადაგ იცილებს უღელს,
რა იძვებს,
მჩაგვრელს მისივ კვერთხს დაჰკრავს.

აიღოა შენი განკითხვის ჟამი,
ძრწოდე, ტირანო, არიდე მკერდი
შუბს თავისუფალ ნუბიელისა!
დაიდრა მტერი —
სისხლისმსმელ ვეფხვის
ღრენად ჩამესმის მისი ხმაური,
ვხედავ ბრძოლის ველს: გაჩქარებული
უახლოვდება ლაშქარი ლაშქარს,

აჰა, შეებნენ ერთურთს მძვინვარედ,
მიწას ალბობენ სისხლის ღვარებში,
მტაცებლურ ჟინით ტვინამღვრეული
ისევ მოიწევს მომხდური ჩვენზე,
მოიწევს ბრმად და გაბოროტებით,
შეუშვერია შუბლი უგნურად
წელში გახრილი ჩვენი ხმლებისთვის,
აჰა, დაღლილან უკვე ძლეულნი,
ვით პანტერები, ზომაზე ძლიერს
რა შეებმიან ტრამალში ნადირს
და ვერ სჯაბნიან, უღრენენ ავად,
კვლავ მოიწევენ გაგულისებით
თუმცა გასთქრიალებთ სისხლი ხროტინით.
ასევე, ძლეულ პანტერასავით,
გააფთრებული მოიწევს მტერი,
ძირს ენარცხება კვნესით, ხროტინით,
ისევ და ისევ მყის ფეხზე დგება,
რათა შეგვებას,
და სულსა ღაფავს...
თანამდგომელნი ბილწი ტირანის,
მოკავშირენი გარბიან უკვე,

აჰა, ლაჩრულად გვიჩვენეს ზუგდიდის
ალტაცებული ზეიმობს სულს;
აღვსებულია სიმხნით, სილადით
და ჩემს ძარღვებში გამხნევებული,
გახარებული ჩუხჩუხებს სისხლი...
ო, რა მძიმეა ეს მოლოდინი!
რარიგ მწყურია, ველირსო მალე
და გადავეშვა მრისხანე ომში!

ბამოსვლა III

შემოდინან მეომრები. აბდალა და მეომრები.

მ ე ო მ ა რ ი

სალამი აბდალას!

ა ბ დ ა ლ ა

ჩემი სალამი მამაც მეომრებს!

მ ე ო მ ა რ ი

უკვე ჩამოჰკრა ბრძოლისა ჟამმა,
ღირსეულ სარდალს ლაშქარი ელის,
ფლოქვს სცემენ მიწას და ლაგამს კვნეტენ,
ვერ ისვენებენ ფიცხი მერნები.
ცეცხლი უნთიათ მეომრებს მკერდში
და ხალხის გულში იმედი ჰყვავის.

თუ გამარჯვებით მოუხველ მამულს,
 შუბლს შეგიმოსავს უჭკნობი დაფნით,
 თუ ბრძოლის ველზე დაეცი გმირი,
 მშობელ ხალხისთვის წამებულისას
 წმიდათაწმიდას
 დაგადგამს გვირგვინს.
 გახედე, ბრწყინავს ურიცხვი ფარი,
 შუბების ტევრი ლაპლაპებს მზეზე,
 ხალხის სახეზე სიმხნე, სილაღე
 და გამარჯვების რწმენა სწერია.

ა ბ დ ა ლ ა

თუ უყვარს ვაჟკაცს თვისი მამული,
 დაფნის გვირგვინი მას არ სჭირდება.
 შეყრილან ჯარად შავი ღრუბლები
 თავისუფალი ნუბიის ცაზე —
 მტერს დამონება ჩვენი სწადია.
 მაშ, გადავეშვათ საჩქაროდ ომში
 და დავუმტკიცოთ საძულველ ტირანს,
 რომ მეომართა ჩვენთა მკლავები

უმტკიცესია ციხე-გოდოლთა,
რომ მეომართა ჩვენთა მკერდები
უმტკიცესია იმ თლილთა ქვათა,
რომელთა წყობით გვიშენებია
საკურთხევლები ჩვენ ნუბიისა.
მაშ, წინ, მამაცნო!

გავწიოთ ომში!

დე, თქრიალებდეს მტრის სისხლი ღვარად,
დე, მისმა ნახვამ გაგვიძლიეროს,
გაგვიასკეცოს მხნეობის ცეცხლი!

მაშ, ავეფაროთ სამშობლოს ფარად,
მტერს მივაგებოთ თავგასულს მკერდი!
ჩუ, გრიალებენ მტრის დაფდაფები,
იერიშისა ჩაჰბერეს საყვირს.

ო, რა ზვიადად,

რა ზარ-ზეიმით

გრგვინავს ნალარა შმაგი ტირანის!

მაშ, გადავეშვათ საჩქაროდ ომში!

დე, ჩახაჩუხით ნუბიურ ხმლების
ჩავაწყვეტინოთ ეგ თავგასული,
ეგ უტიფარი ხმები ნალარას!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მაშ, წინ, მამაცნო!
დიდებას თვისას
არა, არ დათმობს სამშობლო მხარე!
წინ, ჩვენი სიმხნე და სიმამაცე
დაე ვაფაროთ ნუბიას ფარად!

(ყველანი გასასვლელს მიაშურებენ.)

ბამოსვლა IV

შემოდის ესპირტა, იგინივენი და ესპირტა.

ესპირტა

სად მიიჩქარი, შეჩერდი, შვილო!

აბდალა

ო, არა, დედი, არ შემიძლია!

ესპირტა

შეჩერდი-მეთქი, შვილო აბდალა!

აბდალა

შევჩერდე? განა ვერ ხედავ, დედი,
მიცდის მხედრობა, შფოთავს და ღელავს,
განა ვერ ხედავ, მანდო ნუბიამ
თვისი ბედი და თავისუფლება?!

განა ვერ ხედავ ელვარე შუბებს ^{ეროვნული}
 და გამზადებულს საბრძოლოდ ^{ბრძოლისთვის}
 არ შემოძლია შევჩერდე, დედი,
 ომში მივდივარ, სამშობლო მიხმობს!

ე ს პ ი რ ტ ა

შეჩერდი-მეთქი! დედა ვარ, შვილო!

ა ბ დ ა ლ ა

ო, დედი, მე კი — ვარ ნუბიელი!
 ჩემი დედაა — თვითონ ნუბია,
 და ბედი მისი თავისუფლების
 ნუბიის ხალხმა მე ჩამაბარა.
 ჩვენს მშობელ მიწას გადამთიელმა
 ფეხი დაადგა — უსაზიზღრესი
 მოაქვს მონობა და დამცირება,
 თან გვემუქრება შუბების ტევრით,
 აბუჩად გვიგდებს ამპარტავანი.
 აცრის ღირსება მავალებს, დედი,
 მაღალი ღმერთი მავალებს, დედი,

სამშობლოსათვის მოვკვდე კაცურად,
მისი დაცემა და დამცირება
რათა არ ნახოს ჩემმა თვალებმა.

ქართული
ზიზლიოთეკა

ესპირტა

თუ ომში წასვლას ღირსება გავალებს,
შენ შინ დარჩენას გავალებს დედა!

აბღალა

ო, არა! მხოლოდ მეხის დაცემას,
თუ ჩამიტანდა ქვესკნელში, ალბათ,
შეეძლო შეცვლა ჩემი სიმტკიცის,
და აღსრულდება, რაცა ვთქვი, დედი.
იჩქარეთ ომში ძმანო მამაცნო,
თავისუფლების მხედარნო მხნენო,
გასწით, იარეთ —
თქვენი სარდალი,
თქვენი ბელადი თქვენთან იქნება!

გამოსვლა V

(ესპირტა და აბდალა)

ა ბ დ ა ლ ა

ო, მაპატიე, რომ გტოვებ, დედი.
მივდივარ ომში, ჩემი ცრემლები
არის ნიშანი მამულზე სევდის,
სულში საშინელ ქარიშხლის ქროლის.

(ესპირტა ტირის.)

ნუ სტირი, დედი, ჩემს სატანჯველად
მარტოდენ ჩემი ცრემლებიც კმარა.
ვერც მომაკვდავთა კვნესა-ვედრება
და ვერც ფარ-შუბთა გრგვინვა-ჯახება
ცრემლებს ვერ მოგვრის აბდალას თვალებს

და არ შედრკება აბდალას გული.
 თუნდ მომიტანონ საკაციო სახლში,
 თუნდა ვერც მიცნონ ბრძოლის გუბუნში
 აჩეხილი და ქვე დამხობილი,
 ჩემთვის ერთია,
 ოღონდ ვიცოდე,
 რომ ჩემი სისხლით ვიხსენ მამული
 და ჩემს შემდგომად ნუბიას ჩემსას
 არ ემუქრება მონობის ხუნდი.
 გულს შენი ცქერა მიკაწრავს, დედი,
 და მეკუმშება შენს გამო გული,
 შენს გამო ვტირი, თორემ არ ცრემლებს
 არ დავანახებ მამულის მხედრებს!

ესპირტა

მაინც, რა არის ტრფობა ესდენი
 და ერთგულება ნაგლეჯი მიწის?!
 რა არის მიწა?
 თქვი, იქნებ მართლა
 დედის მაგივრად ამ მიწამ გშობა,

იქნებ პაწიას ის დაგზრუნავდა,
ან, იქნებ, უნდა მას უმაღლოდ
მაგ სიმამაცეს, მაგ ძალს და ღონეს,
სთქვი, ნუბიაა შენი მშობელი
თუ დედამ გშობე?

ა ბ დ ა ლ ა

მამულის ტრფობა —

ნურავინ ჰგონებს,

არ არის იგი მინდვრის, ბალახის,

მიწის პაწია ნაჭერის ტრფობა!

მამულის ტრფობა —

მძვინვარებაა

სიძულვილისა მტარვალისადმი!

ადამიანის გულში ალაგზნებს

ის მოგონებათ სამყაროს ვრცეულს;

სამყარო იგი გვიხმობს, გვეძახის,

როს მოწამლული სისხლი კაეშნით

გულს აგვიმღვრევს და სულს აგვიწეწავს.

მამულის ტრფობა გვამშვიდებს მაშინ,

გვამალლებს იგი

და გვანუგეშებს.

ესპირტა

ეროვნული
გრაფიკული

და ტრფობა იგი — შენი ჩემდამი,
თქვი, სიყვარულზეც არის ძლიერი?

აბდალა

ეგების ფიქრობ, რომ არის ქვეყნად,
დედი, მამულზე რამ უმაღლესი?

ესპირტა

დაე, მაღალი იყოს ეგ გრძნობა,
თქვი, მაგ გრძნობისთვის დამტოვო უნდა
და მიაშურო ბრძოლის ველს, შვილო?
გადაივიწყო, ვინც გშობა ქვეყნად?
ვინც მოგანიჭა სიცოცხლის ჯილდო?
ამას გიბრძანებს მამული განა?!
თქვი, არ გაშინებს
სისხლი, სიკვდილი
და საზარელი ომის გრიალი?

5. ხოსე მარტი.

ა ბ დ ა ლ ა

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ვისაც მხურვალედ უყვარს მამული,
ვისაც მხურვალედ სურს მისი შველა,
მას არც სიკვდილის არ ეშინია.

თვალს გაუსწორებს მრისხანე ტირანს,
მკერდს შეაგებებს საშიშროებას,
დასათრგუნავად მამულის მტერთა,
თუ საჭიროა,
სიცოცხლეს დათმობს
და მხნედ წარდგება ის ცათა შინა.

ე ს პ ი რ ტ ა

მაშ, მიხვალ, შვილო? მაშ, მტოვებ დედას?

ა ბ დ ა ლ ა

არა, არ გტოვებ — ომში მივდივარ!

ე ს პ ი რ ტ ა

ომში მიდისარ? ო, შვილო ჩემო!

(მუხლებზე ეცემია)

შეხედე, შვილო, შენს ბედკრულ დედსა და
 მუხლზე დაცემულს და შენთვის მტრად
 ფეხებს გიკოცნი და ცრემლით გიღობ,
 ნუ, შვილო ჩემო,
 ნუ მიმატოვებ!

ა ბ დ ა ლ ა

ო, ადექ, დედო, ნუ იზამ მაგას!

ე ს პ ი რ ტ ა

თუ სიყვარული გწამს მშობლიურ,
 ნუ წახვალ, შვილო, ნუ მიმატოვებ!

ა ბ დ ა ლ ა

ვით შემიძლია შინ დავრჩე, დედი,
 როცა მეძახის სამშობლო ვალი
 და შემომცქერის ნუბია მთელი?
 როცა მოცული შიშით და ღელვით
 კარს მადგას ჩემი მშობელი ხალხი
 და ჩემგან ომში გაძლოლას ელის?

ო, არა, მხოლოდ მეხის დაცემას
 შეეძლო შეცვლა ჩემი სიმტკიცე და სიმტკიცე
 და აღსრულდება,
 რაცა ვთქვი, დედი!

ე ს პ ი რ ტ ა

მაშ, დედას, შვილო,
 მუხლზე დაცემულს,
 შვილისთვის მლოცველს,
 შვილისთვის მტირალს,
 თვის სიყვარულის მაღალი მადლით
 არ შესწევს ძალა, რომ შეგაჩეროს,
 გადაგარჩინოს პირმშო და გიხსნას?!

ა ბ დ ა ლ ა

ო, რა ცეცხლია, რა სატანჯველი!
 რა მწუხარება მინთია გულში!
 აქ — დედის ცრემლი
 მთხოვს შინ დარჩენას,
 იქ — განსაცდელში
 ნუბია მიხმობს...

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მძევს დედის ვალიც და ნუბიისაც...
ო, არა, არა! მე არ ვყოყმანობ,
მშვიდობით, დედი, მივდივარ ომში,
მივალ ნუბიის გადასარჩენად!

(გადის.)

ბამოსვლა VI

ესპირტა

წავიდა, მიდის...
ვიცი, გრძნობს გული,
დამისვენებენ ანაზღად ფერხთით,
დამიბრუნებენ შვილის მაგივრად
მის სისხლში მოთხვრილ აჩეხილ სხეულს...
ო, რარიგ სევდით მიმზერდა იგი,
ლოყით შევეხე საყვარელ ლოყას —
ჩვენი ცრემლები ერთურთს ერთვოდა.
რა ცივი იყო, რა ფერმიხდილი,
რა საოცარი იმისი ლოყა!
ცრემლი მდის ღვარად, ვტირი და ვკვნესი,
ცუდს მიგრძნობს გული,
თვალთ მიბნელდება.
მაგრამ რა მაკრთობს,
ან რა მატირებს?

ნუთუ ნუბიამ იმდენი ძალა,
იმდენი სიმხნე ჩვენ ვერ შთაგვებობს,
რომ სიფრთხილისკენ მოვუხმობთ შვილებს,
როცა ტირანი გვიოხრებს მამულს?
ვთხოვთ შინ დარჩენას —
ო, იქნებ ვლამობთ,
დედობრივ გრძნობით მამულის გრძნობა
ჩავკლათ, დავჩრდილოთ შვილების გულში?
ო, არა! მხოლოდ იმას ვტყვირით,
რომ სასიკვდილოდ ვისტუმრებთ შვილებს.
ნუბიელები ვართ, რა თქმა უნდა,
მაგრამ დედები ვრჩებით დედებად
და გველანდება ბრძოლის გრუხუნში
სისხლში მოთხვრილი ჩვენი შვილები...

ბამოსვლა VII

ე ლ მ ი რ ა

შენ სტირი, დედი?

ე ს პ ი რ ტ ა

მერე და გიკვირს?

ჩემი ვაჟკაცი, ჩემი მამაცი,
ჩემი აბდალა უკვე ომშია.

რომელი დედა არ ატირდება,
რა გააცილებს საყვარელ პირმშოს
ფიცხელ ომში და მარტო დარჩება?

ე ლ მ ი რ ა

დედაო მხნე და მამაცი შვილის,
დედაო გმირის, ნუბიის დედავ,
ცრემლი გასველებს ,შენი თვალები
შიშს, მწუხარებას,

ტკივილს ამხელენ.

მაშ, კმარა დედი! არ შვენის ცრემლი
ნუბიელ დედას, როცა ძე მისი
მიჰქრის მამულის გადასარჩენად!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მიყვარს აბღალა, ჩემზე ძლიერად
 არა, არ ძალუძთ დებს სიყვარულს
 მაგრამ მიმავალს სისხლიან ომში
 თვითონ მივართვი თვისი მახვილი,
 საკუთარ ხელით ჩავუდე ხელში,
 გადავკოცნე და ვუთხარ: „ნახვამდის!“
 შენ კი სტირიხარ, როდესაც შვილი,
 როდესაც გმირი ურჯულოს ებრძვის
 და ბრძოლის ველზე სახელს, ღირსებას
 და საუკუნო დიდებას იმკის.
 ო, დედი, გესმის ბრძოლის ყიჟინა,
 წკრიალი ხმლისა,
 შუბთა ჯახება,
 გესმის დაფდაფთა ხმა დიდებული?
 რა სიხარულით გავცვლიდი, დედი,
 ღიაცის სამოსს ჯაჭვის პერანგზე,
 ცხენზე,
 შუბზე და ფარ-მუხარადზე!

ეს პ. ი რ ტ ა

და შენც ძმის კვალად ომში გასწევდი,
 შენც გასწირავდი ოჯახს და კერას,

აბდალასავით მიმატოვებდი,
რომ მომკვდარიყავ მამულისათვის

ელმირა

ჰო, ერთ წუთსაც არ დავფიქრებოდი!
შენ სტირი ისევ? ნუთუ ნაღარის
ხმა საოცარი შენ არ გიტაცებს?
ყურს არც კი აპყრობ გაოგნებული!
დიადი ბრძოლის გრგვინვა-გრუხუნი
ნუთუ არ სწვდება,
ღეღი, შენს სმენას?!..

(კარზე ბრახუნის ხმა ისმის.)

მაგრამ ჩუ, ეს რა ხმებია კართან?
რას ნიშნავს ეს ხმა? რა უნდა იყოს?

ესპირტა

(კარისკენ მიიწევს.)

შვილო აბდალა!

ე ლ მ ი რ ა

(შეაჩერებს.)

დაჩუმდი, დედი!
მეომარია, ალბათ, დაჭრილი,
შეჭირვებული კარს მოგვდგომია,
გვთხოვს დახმარებას, ვუშველოთ, დედი!
(ორივენი კარს მიაშურებენ)
მანდ რომელი ხარ? ვინ აკაკუნებს?

ხ მ ა

გაგვიღეთ კარი!

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ბამოსვლა VIII

შემოდინ მეომრები დაჭრილი აბდალა
შემოჰყავთ.

ესპირტა და ელმირა
თავზარდაცემულნი)
ვაი, აბდალა!
(მეომრები შუაგულ სცენაზე დასვენებენ
აბდალას.)

ა ბ დ ა ლ ა

ჰო, აბდალა ვარ!

აქა ვარ, დედი, მსასოფარმა
რათა შენს ფეხთით დავლიო სული
და მივაშურო ცათა ქვეყანას,
სად არც ფარ-შუბთა არის ჯახება,
არცა მახვილის ისმის წკრიალი.
აქა ვარ, დედი, მსასოფარმა
რათა შენს მკლავზე დავხუჭო თვალი.

მე ვკვდები, ხოლო ნუბია იბრძვის,
 სისხლს ღვრიან ჩემი მამაცი ძმების
 და იმედოვნებს დედა-სამშობლო,
 რომ დავუბრუნებთ თავისუფლებას!
 მაშ, ნუ აყოვნებ, ნუ სტირი, დედი,
 გასწი ნუბიის დედებთან ერთად
 და ბრძოლის ველზე გასძახეთ შვილებს,
 თქვენ შთაგონეთ მათ მტერთა ძლევა:
 „წინ, ნუბიელნო!
 წინ, გამარჯვება!“

ე ს პ ი რ ტ ა

რაო, ნუ ვსტირი, შენ ამბობ, შვილო?
 რას მომცემს ისეთს სამშობლო შენი,
 რა მიღირს შენი სიცოცხლის ფასად?

ა ბ დ ა ლ ა

რომ ღირსეული იქნეს სიცოცხლე,
 უნდა გამართლდეს სიცოცხლე ბრძოლით,
 თუ საჭიროა, კაცურ სიკვდილით
 და თვისტომისთვის თავის დადებით.

მაგრამ... ოჰ, ვკვდები... ჩუ, ჩუმად; დედი!..
(ყველას)
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ჟკანასკნელ წუთს სიჩუმე მინდა,
ნუ, ნუ დამირღვევთ ტკბილ მყუდროებას,
მიუგდეთ ყური!.. აჰა, მომესმის
თავზარდაცემულ მომხვდურის გმინვა,
შებრუნდა მტვერო და გარბის ველად;
გესმით ნუბიელთ ლომური ვაშა —
წამოეწიენ ტრამალში ლაჩრებს —
ვძლიეთ!

ვიმარჯვებთ!

გამარჯვებულნი

და ბედნიერი გულმშვიდად ვკვდები;
რაა სიკვდილი — მამული ვიხსენ,
ვიხსენ სამშობლოს თავისუფლება.

ულამაზესი არის სიკვდილი,

მამულისათვის როდესაც ვკვდებით!

(მეომართა მკლავებზე ეცემა.)

დასასრული

შ ი ნ ა ე რ ს ი

XXX (ვთქვათ, დღე დაუდგა ლეობარდს ავტ...)	5
XXX (ესპანეთ-ს არაგონია...)	7
XXX (ტირანზე ამბობ?..)	10
XXX (იქ, სადაც სისხლისფერია...)	12
კუბა ყვავილებში	15
ორი სამშობლო	16
ჩემი კაბალერო	18
ფრთოსანი თასი	20
მელიტინა ასპეიტისას	23
XXX (მწუხარებს სული მარტიულები...)	26
ხმას არ გავიღებ	30
XXX (ცხოვრება — ხან ტკბილი, ხან მწარე...)	33
ჩემი უფლისწული	34
XXX (თეთრი ანაგვირილები გორა-გორა ჰყვავიან...)	31
კეთილო ჰედრო!	39
10 ოქტომბერი	41
აბდალა (დრამა ლექსად)	45

ХОСЕ МАРТИ
КУБА В ЦВЕТАХ
(лирика, драма в стихах)
на грузинском языке

რედაქტორი მ. ვარდოსანიძე
მხატვარი მ. ჭანიშვილი
ტიქრედაქტორი ნ. ხელაშვილი

გადაეცა წარმოებას 12/VII-74 წ.
ხელმოწერილია დასაბეჭდად 22/VII-74 წ.
ქალაქის ზომა 84X108/64.
ფიზიკური ნაბეჭდი ფურცელი 1,25.
სააღრიცხვო-საგამომცემლო თაბახი 1,6.
შეკვეთის № 2710
ტირაჟი 7.000

ფასი 30 კაპ.

საქ. კბ ცკ გამომცემლობის სტამბა
თბილისი, ლენინის 14

Издательство ЦК КП Грузии
Тбилиси 1974

10/6.

საქართველოს
საქართველოს

67312

9

1760